

PROPUNERE DE POLITICĂ PUBLICĂ ALTERNATIVĂ

Programul de creștere a competitivității economice a clusterelor

***Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!***

Instituția inițiatoare	Ministerul Economiei, Direcția de Politici Industriale și Competitivitate
Formularea problemei	Modernizarea industrială implică activități și investiții în vederea dezvoltării și implementării noilor tehnologii, incluzând tehnologiile digitale și noi modele de business pentru facilitarea inovării în privința produselor, proceselor sau serviciilor. Rețelele de business și clusterelor sunt considerate un mediu facilitator pentru susținerea modernizării industriale și inovării. De aceea, intervențiile de politici suport pentru cluster și ecosistemele create de ele pot contribui la dezvoltare industrială și inovare. Cele mai multe politici de cluster au o orientare mixtă, susținând deopotrivă industriile mature dar și cele emergente. Potențialul de transformare industrială prin folosirea clusterelor ca facilitatori ai schimbării este foarte importantă impunându-se în ultimele decade ca un instrument cheie de dezvoltare economică. Integrarea întreprinderilor în cluster a fost recunoscută ca una din metodele eficiente de creștere a competitivității economice, pe termen scurt și mediu. Preocupările Statelor Membre ale Uniunii Europene în privința creșterii competitivității evidențiază importanța creării de creștere economică prin politici de cluster coerente pentru excelența managementului de cluster. <i>Creșterea investițiilor în inovare, accesul la piețe și integrarea în lanțuri de valoare globală, concură la creșterea competitivității, care trebuie recunoscută ca o problemă trans-sectorială.</i> <i>Principalele bariere în derularea activităților de inovare, indicate de mediul economic au fost: costul ridicat al activităților de CDI, insuficientă fondurilor proprii, incertitudinea privind cererea pentru produse inovative, accesul dificil la informații relevante privind noile tehnologii și piețe, lipsa unor scheme publice de finanțare a activităților de CDI și rigiditatea criteriilor de eligibilitate, dificultatea de a găsi parteneri în vederea cooperării privind activitățile de CDI, nivel scăzut de colaborare cu entitățile de cercetare, lipsa unor resurse umane adecvate și lipsa unor previziuni pe termen lung privind evoluția sectoarelor de activitate.</i>

	Prin intermediul clusterelor, accesul la lanțurile de valoare globale și dezvoltarea de parteneriate pe termen lung, IMM-urile ar beneficia de servicii suport specializate din partea managementului de cluster care le-ar oferi informații privind parteneri internaționali, identificarea de oportunități de afaceri pe plan național, european și internațional, asistență privind creșterea capacității de inovare, acces la tehnologii și noi piețe, acces la talente și abilități ale forței de muncă, acces la surse de finanțare, marketing comun cu ceilalți membrii ai clusterului, digitalizarea producției și comerțului, mentoring din partea unor antreprenori experimentați, lobby la autorități, atragerea în rețele inter-întreprinderi, incubatoare, hub-uri și acceleratoare de afaceri, parcuri științifice și tehnologice, sprijinirea antreprenoriatului, a start-up-urilor, cu accent pe sectoarele cu potențial, creative, organizarea de evenimente și campanii media, etc. <i>Principalele constrângeri pentru întreprinderi sunt legate de lipsa instrumentelor de finanțare a inovării, nivel scăzut de colaborare cu universitățile, lipsa de sprijin instituțional, lipsa unei culturi a inovării, lipsa abilităților de management.</i> <i>Eșecul de coordonare reprezintă problema profundă ce distorsionează piața prin alocarea suboptimală a resurselor. politicile de cercetare, inovare și cele industriale nu sunt integrate suficient. sistemul CDI este fragmentat iar lipsa concentrării excelenței și a presiunii de valorificare a rezultatelor CD a condus la un nivel scăzut de brevete și soluții inovative care să ajungă în piață. Prezența externalităților crează interdependențe în luarea deciziilor de investiții ale agenților economici care justifică politicile de dezvoltare a clusterelor. Deși, deseori, aglomerările de întreprinderi sunt generate spontan iar multe legături se formează natural, ele nu oferă un suport suficient structurat pe care firmele să realizeze deplin potențialul cooperării dincolo de realizarea unor tranzacții de piață. Acestea din urmă nu pot oferi singure acțiunea colectivă necesară unei funcționări la un alt nivel de guvernare care să constituie suportul internaționalizării, a dezvoltării activităților de cercetare și dezvoltare tehnologică, creșterea capacității de inovare,</i>
--	--

	<i>promovarea ecosistemelor de inovare în diferite regiuni ale țării, promovarea antreprenoriatului, start-ups, spin-offs sau scale-ups.</i> Dinamica clusterelor este un proces extrem de complex și este mai vizibil în regiunile unde inovarea și creșterea economică oferă un climat favorabil colaborării și specializării, dar și concurenței pentru atingerea unor performanțe remarcabile. Politica de cluster a României a fost de la început și până în prezent, o componentă a politicii industriale, existând în prezent cluster de succes în diverse sectoare economice și servicii: auto, industria lemnului, textile-confecții, industria agro-alimentară, turism, sănătate și științe medicale, energii regenerabile, sectoare creative și culturale, construcții, tehnologia informației și comunicațiilor. Transformarea digitală se află la baza revoluției industriale în curs. Odată cu adoptarea tehnologiilor digitale, componenta servicii din cadrul industriei devine din ce în ce mai importantă. Stimularea asimilării tehnologiilor inteligente pe tot parcursul lanțurilor valorice industriale, promovarea creșterii întreprinderilor și cluster 4.0 sunt esențiale pentru competitivitatea României. Parteneriatul cu Statele Membre UE, cu regiunile, cu orașele și cu sectorul privat este esențial în următorul proces de modernizare industrială, bazată pe inovare (Leucuța, C., 2018).
Denumirea politicii publice	<i>Programul de creștere a competitivității economice a clusterelor</i>
Care sunt cauzele și efectele problemei?	În cazul României se menționează lipsa de coordonare a diferitelor strategii - de competitivitate, de reindustrializare, de inovare, de export, pentru IMM-uri și mediul de afaceri și a programelor de susținere financiară pentru IMM-uri și cluster, în vederea internaționalizării și a creșterii competitivității. O politică de cluster este o politică orizontală, care implică un mix de politici și strategii, incluzând politică de inovare,

	politică de dezvoltare regională, politică pentru IMM-uri și antreprenoriat, politică industrială, politică socială, internaționalizarea și promovarea exporturilor, strategiile de specializare inteligentă, atragerea de investiții străine directe, cooperarea trans-frontalieră etc. Rolul unei politici industriale de succes constă în crearea celor mai bune condiții cadru pentru întărirea capacității industriei de a se adapta și inova. Clusterelor sunt recunoscute astăzi că un instrument important pentru promovarea dezvoltării industriale, inovării, competitivității și creșterii economice.
Prezentarea datelor statistice care susțin definirea problemei.	Cazul României este menționat în rapoartele UE mai ales prin lipsa de coordonare a diferitelor strategii - de competitivitate, de reindustrializare, de inovare, de export, pentru IMM-uri și mediul de afaceri și a programelor de susținere financiară pentru IMM-uri și cluster, în vederea internaționalizării și a creșterii competitivității. Romania este un inovator modest, ocupand ultimul loc in 2017 conform European Innovation Scoreboard, performanța în domeniul inovării scăzând cu 14,1%, raportat la cea a UE, față de 2010. Inovarea nu poate prospera în izolare și clusterelor sunt un mediu propice în care antreprenorii și entități diferite pot lucra împreună pentru găsirea unor soluții comune la provocările actuale, dar IMM-urile reprezintă masa critică a clusterelor. Dacă în Uniunea Europeană media IMM-urilor atrase în cluster este de 100, în România abia am ajuns la o medie de 20 de IMM/cluster. România înregistrează una dintre cele mai mici intensități ale CD din UE, reprezentând mai puțin de un sfert din ținta de 2% pentru 2020. Investițiile private de CD raportat în PIB este unul dintre cele mai scăzute din UE. De asemenea, activitatea de brevetare este scăzută, companiile fiind puțin interesate de valorificarea rezultatelor cercetărilor, într-un context instituțional caracterizat de legături fragile între domeniile educației, cercetării și afacerilor. Raportul Competitivității Europene și Industriei 2017 evidențiază importanța creării de creștere economică prin politici de cluster coerente pentru excelența managementului de cluster. Creșterea investițiilor în inovare, accesul la piețe și

	integrarea în lanțuri de valoare globală, concură la creșterea competitivității, care trebuie recunoscută ca o problemă trans-sectorială. Politica de cluster poate furniza sprijin întreprinderilor în identificarea oportunităților de afaceri inovative. Noile modele ale inovării se concentrează pe relațiile de colaborare între întreprinderi, ca sursă a avantajului competitiv și clienți, alți producători, subcontractori, universități, institute de cercetare, consultanți, instituții publice, furnizori de servicii specializate etc. Acest set complex de stakeholderi de inovare și legăturile dintre ei definesc un sistem de inovare, care în funcție de scop, poate fi național, regional sau sectorial. Circa 65% din cercetarea-dezvoltarea sectorului privat european provine din industria prelucrătoare. Modernizarea industrială în Europa include comercializarea cu succes a inovărilor de produs și servicii, exploatarea industrială a tehnologiilor de producție inovative și noi modele de afaceri inovative, care arată modul cum o întreprindere intenționează să creeze și să livreze valoare. Comisia Europeană promovează inovarea tehnologică, noi procese și modele de afaceri, eco-inovarea, inovarea socială, inovarea non-tehnologică, inovarea în sectorul serviciilor etc, dar toate trebuie combinate cu talent și creativitate într-un sens mai larg. Inovarea este o afacere complexă și riscantă, dar rămâne factorul cheie al competitivității industriei, care asigură 80% din exporturile europene. Parteneriate inovative de tip triple-helix, quadruple-helix pot fi utilizate pentru a împărți acest risc și a dezvolta rețele care stau la baza procesului de inovare. Acest tip de parteneriat permite concentrarea resurselor și combinarea abilităților. Implementarea unei politici industriale inovative necesită prezența unui sistem instituțional eficient. Varietatea entităților implicate în performanțele inovării, atât la nivel central, cât și regional, necesită mecanisme de coordonare din partea sectorului public, mai ales ministere. Clusterelor pot fi instrumente utile pentru reducerea decalajului între mediul economic și cercetare/educație.
--	---

Ce grupuri sunt afectate și în ce măsură?	Clusterelor sunt concentrații geografice de instituții și companii interconectate, dintr-un anumit domeniu. Clusterelor cuprind un grup de industrii înrudite și alte entități importante din punct de vedere al concurenței. Acestea includ, spre exemplu, furnizori de input-uri specializate, cum ar fi componente, mașini și servicii, sau furnizori de infrastructură specializată. De multe ori, clusterelor se extind în aval către diverse canale de distribuție și clienți și lateral către producători de produse complementare și către industrii înrudite prin calificări, tehnologii sau input-uri comune. În sfârșit, unele clusterelor includ instituții guvernamentale și de alte tipuri – precum universități, agenții de standardizare, think tank-uri, furnizori de instruire profesională și patronate – ce asigură instruire specializată, educație, informație, cercetare și suport tehnic. Clusterul prezintă beneficii pentru fiecare grup de membrii: pentru întreprinderi, creșterea competitivității și a ratei de ocupare a forței de muncă, prin interconectarea de angajați, abilități, competențe și cunoștințe; dezvoltare tehnologică și noi modele de afaceri; creșterea eficienței, deoarece este ușor să lucrezi într-o rețea cu clienții și furnizorii; stimularea inovării, deoarece interacțiunea cu clienții creează idei noi și o mare presiune asupra inovării; reducerea constrângerilor pentru IMM-uri din partea marilor companii; creșterea șanselor pentru internaționalizarea IMM-urilor și rețelizare; training; șanse de succes pentru start-upuri și spin-off-uri, dezvoltarea de proiecte de colaborare cu mediul de cercetare; expansiune spre noi piețe; promovarea în cadrul sectorului economic etc; pentru universități, institute de cercetare-dezvoltare: adaptarea continuă a curriculei la cerințele industriei și pieței; crearea unor nuclee de cercetare aplicată; noi laboratoare sponsorizate de industrie; organizarea stagiilor de practică a studenților în întreprinderi; facilitarea transferului de informații, know how către industrie; internaționalizare, participarea în comun la proiecte europene și din fon-
---	--

	duri publice etc; pentru administrații publice (dezvoltare economică locală/regională, creare de locuri de muncă, creșterea vizibilității și atractivității locale/regionale, stimularea spiritului antreprenorial la nivel local/regional; identificarea potențialului de inovare în regiune pentru domenii orizontale, prezentarea unor proiecte de infrastructură de afaceri etc). În prezent, în evidența Ministerului Economiei– Direcția Politici Industriale și Competitivitate, inițiatorul și promotorul politicii de cluster în România există 74 de cluster, din care 42 de cluster sunt membre ale Asociației Clusterelor din România -CLUSTERO, organism reprezentativ la nivel național, european și internațional al clusterelor din România (www.clustero.eu). O parte din entitățile ce asigură managementul clusterelor (EMC) constituite în România, au fost evaluate de către <i>ESCA</i> (European Secretariat for Cluster Analysis-www.esca.eu) în cadrul unui proces extrem de riguros de certificare și au fost declarate drept structuri de cluster recunoscute la nivel european: • 3 cluster în categoria Gold Label (o premieră pentru Europa de Est). • 6 cluster în categoria Silver Label. • 20 cluster în categoria Bronze Label.
Ce implicații ar putea avea lipsa de acțiune guvernamentală în domeniu?	Politicile publice pot juca un rol important în dezvoltarea capacităților necesare, oportunităților și stimulentei pentru dezvoltarea clusterelor. Statul poate crea un climat adecvat pentru activitatea antreprenorială (investiții în cercetare-dezvoltare relevante pentru industrie, investiții în colaborarea membrilor în cluster, consultare cu experți, investiții în infrastructură, sprijinirea eco-sistemelor de inovare etc). Totodată, administrația publică poate iniția programe de inovare tehnologică, parcuri științifice și tehnologice, centre de transfer tehnologic, incubatoare tehnologice și poate susține universitățile în inițiativa de a crea cluster “research driven”, laboratoare “innovative”, digital innovation hubs, cercetare aplicată etc. Cea mai importantă activitate este legată de coordonarea sistemului național de inovare și de sprijinul financiar pentru cluster (programe de granturi, atragere de investitori strategici, atragere de tineri talente, atragerea cercetătorilor de înaltă competență din străinătate, stimularea cererii întreprinderilor pentru inovare, promovarea transferului

	tehnologic etc).
Scop	Scopul politicii în domeniul clusterelor este de a promova dezvoltarea celor care încearcă să integreze părți cât mai largi din lanțurile de valoare industriale competitive și cu abordare trans-sectorială. În acest scop, politica de cluster combină mai multe domenii de politică și nivele de decizie. Politica de cluster nu este numai un instrument pentru strategia de politică industrială dar și pentru strategiile de inovare regionale și naționale. Politica în domeniul clusterelor devine un fel de catalizator pentru politicile regionale și de inovare prin abordarea lanțurilor de valoare și a poziționării respective în lanțurile de valoare globale. Politicile privind clusterelor oferă, de asemenea, sprijin pentru întreprinderi, pentru punerea în aplicare a strategiilor de specializare inteligentă și pentru promovarea cooperării între regiuni și sectoare.
Obiective generale/ obiective specifice	Direcțiile majore de acțiune propuse în vederea atingerii scopului declarat sunt: 1. Crearea și consolidarea clusterelor/polilor de competitivitate în România. Acest obiectiv general se estimează că poate fi atins prin parcurgerea a 5 etape intermediare distincte, respectiv: 1.1. Crearea și consolidarea clusterelor în România și integrarea întreprinderilor în cluster. 1.2. Susținerea capacității entităților de management a clusterelor în susținerea cooperării dintre firmele componente ale clusterului. 1.3. Creșterea competitivității întreprinderilor membre și susținerea activităților de internaționalizare. 1.4. Susținerea vizibilității clusterelor; 1.5. Consolidarea și îmbunătățirea cadrului de monitorizare, evaluare și raportare a activității entităților de management a clusterelor.

	1.6. Întărirea colaborării între autorități de la nivel central și regional/local privind programele de finanțare pentru clustere. 2. Creșterea și consolidarea ecosistemelor de inovare, capacității de cercetare, dezvoltare tehnologică și implementarea acestora. Acest obiectiv general se estimează că poate fi atins prin parcurgerea a 4 etape intermediare distincte, respectiv: 2.1. Crearea și operaționalizarea unor mecanisme-suport funcționale de asigurare a legăturii între activitatea de cercetare-inovare și cea de dezvoltare tehnologică și a altor tipuri de activități asociate domeniului de activitate a clusterului. 2.2. Creșterea capacității ecosistemelor de inovare dezvoltate în regiunile geografice în care clusterelor își desfășoară activitățile. 2.3. Crearea unui sistem de evaluare a performanțelor și susținerea excelenței entităților de management ale clusterelor 2.4. Promovarea antreprenoriatului, spin-off-urilor și scale-up.
Beneficiari	Beneficiari direcți: • <i>Entitățile de management ale clusterelor/polilor de competitivitate</i> • <i>Consortii (parteneriate) de întreprinderi care își desfășoară activitatea în România, în cadrul clusterelor de inovare, TIC.</i> Beneficiari indirecți: <i>Mediul de afaceri, ca beneficiari ai unui ecosistem facilitator al inovării și dezvoltării tehnologice, cu oportunități de internaționalizare și promovarea unor modele de business care să încurajeze scalarea afacerilor. de</i>

	asemenea, autoritățile și instituțiile publice cu responsabilități stabilite prin lege pentru implementarea politicilor subsecvente strategiilor de specializare inteligentă, inovării, cercetării și dezvoltării tehnologice.		
	Descrierea opțiunilor de soluționare a problemei/problemelor identificate		
Variante de soluționare	Varianta 1 Programul de promovare a competitivității prin integrarea în clustere Practic, prin raportare la obiectivele generale și obiectivele specifice propuse, implementarea acestei variate de soluționare ar presupune: - <i>Stabilirea cadrului partenerial</i> în cadrul clusterelor Atragerea întreprinderilor în clustere și consolidarea clusterelor existente ca și toate acțiunile aferente trebuie să respecte principiul european al parteneriatului și să implice consultări cu reprezentanți ai instituțiilor și autorităților competente naționale, regionale, locale, cu parteneri economici și sociali, inclusiv din domeniul protecției mediului sau având responsabilități pentru promovarea egalității și nediscriminării.	Impact 1 Economic Din punct de vedere al resurselor bugetare, implementarea prezentei variante presupune: - pe termen scurt, creșterea alocării de resurse publice pentru activități de analiză, reglementare, planificare și/sau organizare a secretariatului și Comisiei pentru derularea mecanismului de acordare a sprijinului financiar ; - pe termen mediu și lung, diminuarea alocării de resurse publice pentru activități de consiliere, informare, coordonare metodologică și acordare de asistență și suport în desfășurarea	Buget estimat 1 5.000.000 RON

	Având în vedere considerațiile teoretice și situația de fapt din România, clusterelor sunt acele aglomerări industriale regionale care îndeplinesc simultan următoarele condiții: • Au structură de tip «trifoi cu patru foi» completă, reunind reprezentanți din mediul economic, CDI, autorități publice și organizații catalizator, eventual și banci; • Trebuie să conțină minim 10 întreprinderi și o entitate de CDI; • Să existe un acord de parteneriat între entitățile mai sus menționate, care să menționeze succint principalele obiective strategice ale clusterului; • Să desemneze, după constituire, o Entitate de Management a Clusterului cu personalitate juridică. Principiile aplicabile acestui cadru partenerial sunt următoarele: respectarea guvernancei pe mai multe niveluri, valorificarea experienței, a bunelor practici și a know-how-ului partenerilor relevanți, valorificarea re-	de activități specifice, monitorizare, control, evaluare, raportare. Pentru finanțarea activităților pe termen scurt se intenționează utilizarea cu prioritate a resurselor aprobate prin programul „<i>Mecanismul de acordare a sprijinului financiar de la bugetul de stat prin Programul de creștere a competitivității produselor industriale</i>”, inițiat de Ministerul Economiei în anul 2008 și implementat prin HG nr. 1510/2008, cu un buget total de 5.000.000,00 RON. Pentru finanțarea activităților pe termen mediu și lung, cheltuielile vor fi suportate din bugetul Ministerului Economiei dedicat <i>Programului de creștere a competitivității produselor industriale</i> (și care finanțează în prezent desfășurarea activităților specifice).	
--	--	---	--

	surselor și competențelor profesionale regionale, asigurarea asumării de către toate părțile implicate a intervențiilor programate. Programul propus va respecta prevederile legislației privind ajutorul de stat și va avea impact favorabil asupra volumului producției și exportului de bunuri și servicii, a creșterii competitivității și creării de locuri de muncă și consolidării clusterelor din România. Din punct de vedere al <i>eficienței</i> (văzută ca raport între rezultatele obținute și eforturile depuse în vederea obținerii respectivelor rezultate) și al <i>eficacității</i> (văzută ca raport între rezultatele estimate și cele efectiv obținute), varianta descrisă: - este în măsură a conduce la atingerea scopului propunerii de politică publică, ; - corespunde obiectivelor și direcțiilor de acțiune asumate prin documente strategice relevante, precum Documentul de Politică Industrială a României elaborat în anul 2018 (aprobat de Comitetul Interministerial pentru Competitivitate în 2018), Strategia națională de competitivitate a României 2014-	Mediu de afaceri/Social Din punct de vedere al impactului social, se estimează că varianta prezentată, în situația implementării, va conduce la o creștere a calității mediului de afaceri, ca beneficiar ai unui ecosistem facilitator al inovării și dezvoltării tehnologice, cu oportunități de internaționalizare și promovarea unor modele de business care să încurajeze scalarea afacerilor. De asemenea, autoritățile și instituțiile publice cu responsabilități stabilite prin lege pentru implementarea politicilor subsecvente strategiilor de specializare inteligentă, inovării, cercetării și dezvoltării tehnologice.	
--	---	--	--

	2020, facilitează implementarea recomandărilor în domeniu și integrează în cea mai mare măsură opiniile exprimate de partenerii de dialog social, respectiv de beneficiarii direcți ai normelor; - implică o serie de costuri asociate creării noului sistem, costurile de funcționare nediferind substanțial de cele actuale. Din punct de vedere al <i>fezabilității administrative</i>, principalele riscuri implicate de implementarea variantei descrise și care pot conduce la neobținerea rezultatelor estimate sunt generate de: - capacitatea limitată de monitorizare și evaluare a Direcției Politici Industriale și Competitivitate din cadrul Ministerului Economiei, implicată în domeniul politicii de cluster; - constrângerile de natură financiară și la nivel de resurse umane ale Direcției Politici Industriale și Competitivitate din cadrul Ministerului Economiei (numărul efectiv de angajați este subdimensionat dacă îl raportăm la numărul de atribuții).		
--	--	--	--

	Varianta 2	Impact 2	Buget estimat 2
	Programul Național de Creștere a Competitivității Economice a Clusterelor Practic, prin raportare la obiectivele generale și obiectivele specifice propuse, implementarea acestei variate de soluționare ar presupune: <i>Programul Național de Creștere a Competitivității Economice a Clusterelor</i> va cuprinde următoarele activități: - elaborarea strategiilor clusterului, - infrastructură specifică clusterului, - organizare de programe de training specializat, - acțiuni de internaționalizare, - evaluarea excelenței managementului de cluster, - certificarea produselor inovative, - înregistrarea drepturilor de proprietate intelectuală pe plan intern și extern,	Economic Din punct de vedere al resurselor bugetare, implementarea prezentei variante presupune: - pe termen scurt, creșterea alocării de resurse publice pentru activități de analiză, reglementare, planificare și/sau organizare a secretariatului și Comisiei pentru derularea mecanismului de acordare a sprijinului financiar ; - pe termen mediu și lung, diminuarea alocării de resurse publice pentru activități de consiliere, informare, coordonare metodologică și acordare de asistență și suport în desfășurarea de activități specifice, monitorizare, control, evaluare, raportare.	5.000.000 RON

	- promovarea clusterului, - finanțare evenimente, - networking, digitalizare, - acțiuni de promovare a inovării (eco-inovării, inovare de produs, inovare de proces, inovare socială, inovare de marketing, inovare organizațională). De un deosebit interes este promovarea rolului clusterelor ca integrator al întreprinderilor românești în lanțuri de valoare globale, prin susținerea de investiții inteligente în scopul creșterii numărului de verigi la nivel național. Din punct de vedere al <i>eficienței</i> (văzută ca raport între rezultatele obținute și eforturile depuse în vederea obținerii respectivelor rezultate) și al <i>eficacității</i> (văzută ca raport între rezultatele estimate și cele efectiv obținute), varianta descrisă: - este în măsură a conduce la atingerea scopului propunerii de politică publică;	Pentru finanțarea activităților pe termen scurt se intenționează utilizarea cu prioritate a resurselor aprobate prin programul „<i>Mecanismul de acordare a sprijinului financiar de la bugetul de stat prin Programul de creștere a competitivității produselor industriale</i>”, inițiat de Ministerul Economiei în anul 2008 și implementat prin HG nr. 1510/2008, cu un buget total de 5.000.000,00 RON. Pentru finanțarea activităților pe termen mediu și lung, cheltuielile vor fi suportate din bugetul Ministerului Economiei dedicat <i>Programului de creștere a competitivității produselor industriale</i> (și care finanțează în prezent desfășurarea activităților specifice). Mediu de afaceri/Social	
--	--	---	--

	- corespunde obiectivelor și direcțiilor de acțiune asumate prin documente strategice relevante, precum Documentul de Politică Industrială a României elaborat în anul 2018 (aprobat de Comitetul Interministerial pentru Competitivitate în 2018), Strategia Națională de Competitivitate a României 2014-2020, facilitează implementarea recomandărilor în domeniu și integrează în cea mai mare măsură opiniile exprimate de partenerii de dialog social, respectiv de beneficiarii direcți ai normelor; - implică o serie de costuri asociate creării noului sistem, costurile de funcționare nediferind substanțial de cele actuale. Din punct de vedere al <i>fezabilității administrative</i>, principalele riscuri implicate de implementarea variantei descrise și care pot conduce la neobținerea rezultatelor estimate sunt generate de: - capacitatea limitată de monitorizare și evaluare a Direcției Politici Industriale și Competitivitate din cadrul Ministerului Economiei, implicată în domeniul politicii de cluster;	Din punct de vedere al impactului social, se estimează că varianta prezentată, în situația implementării, va conduce la o creștere a calității mediului de afaceri, ca beneficiar ai unui ecosistem facilitator al inovării și dezvoltării tehnologice, cu oportunități de internaționalizare și promovarea unor modele de business care să încurajeze scalarea afacerilor. De asemenea, autoritățile și instituțiile publice cu responsabilități stabilite prin lege pentru implementarea politicilor subsecvente strategiilor de specializare inteligentă, inovării, cercetării și dezvoltării tehnologice.	
--	---	--	--

	- constrângerile de natură financiară și la nivel de resurse umane ale Direcției Politici Industriale și Competitivitate din cadrul Ministerului Economiei (numărul efectiv de angajați este subdimensionat dacă îl raportăm la numărul de atribuții).		
	Varianta 3 Menținerea programului de creștere a competitivității produselor industriale În perioada 2008-2014, Ministerul Economiei a administrat programul de creștere a competitivității produselor industriale prin care a fost acordată finanțare nerambursabilă firmelor cu activitatea principală industrie prelucrătoare. În vederea implementării acestui program, Direcția de Politică Industrială a elaborat și supus aprobării Consiliului Concurenței o schemă de ajutor de minimis "Sprijin acordat pentru implementarea Programului de creștere a competitivității produselor industriale". Administratorul schemei de ajutor de minimis pentru gestionarea fondurilor direcționate către	Impact 3 Economic Din punct de vedere al resurselor bugetare, implementarea prezentei variante presupune: - pe termen scurt, creșterea alocării de resurse publice pentru activități de analiză, reglementare, planificare și/sau organizare de instruiți specializate, informare și consultare, conform estimărilor bugetare; - pe termen mediu și lung, diminuarea alocării de resurse publice pentru activități de consiliere, informare, coordonare metodologică și acordare de asistență și suport în desfășurarea	Buget estimat 3 5.000.000 RON

	Programul de creștere a competitivității produselor industriale a fost Ministerul Economiei, prin Direcția Politici Industriale și Competitivitate. Număr total de agenți economici care au beneficiat de finanțare pe acest program a fost 1444. Din anul 2015 programul nu a fost derulat din motive bugetare și ulterior de lipsa capacității instituționale cauzată de resursa umană insuficientă de la nivelul Direcției de Politici Industriale și Competitivitate, implicată de derularea acestuia. Practic, prin raportare la obiectivele generale și obiectivele specifice propuse, implementarea acestei variate de soluționare ar presupune: Din punct de vedere al <i>eficienței</i> (văzută ca raport între rezultatele obținute și eforturile depuse în vederea obținerii respectivelor rezultate) și al <i>eficacității</i> (văzută ca raport între rezultatele estimate și cele efectiv obținute), varianta descrisă: - este în măsură a conduce la atingerea scopului propunerii de politică publică; Din punct de vedere al <i>fezabilității administrative</i>, principalele riscuri implicate de implementarea variantei	de activități specifice, monitorizare, control, evaluare, raportare. Pentru finanțarea activităților pe termen mediu și lung, cheltuielile vor fi suportate din bugetul Ministerului Economiei. Social Din punct de vedere al impactului social, se estimează că varianta prezentată, în situația implementării, va conduce la o creștere a calității serviciului public oferit de ME, o mai bună relație cu mediul de afaceri, precum și administrarea în realizarea interesului public, De asemenea, implementarea propunerilor prezentate va contribui într-o mai mare măsură la crearea unui climat de încredere între agenții economici și Ministerul Economiei.	
--	--	--	--

	descrise și care pot conduce la neobținerea sau, după caz, obținerea parțială a rezultatelor estimate sunt generate de:		
Procesul de consultare	Organizații/instituții consultate: a) autorități și instituții publice b) reprezentanți ai societății civile: • Uniunea Generală a Industriașilor din România • Blocul Național Sindical • Fundația ANA • Clustero - Asociația Clusterelor din România • Business Angel Network România • Fundația Adam Mădălin • Camera de Comerț, Industrie, Navigație și Agricultură Constanța • Camera de Comerț și Industrie București • Centrul de Dezvoltare SMART Galați • Patronatul Tinerilor Întreprinzători din Regiunea de Sud-Est • Uniunea Națională a Practicienilor în Insolvență	Rezultatul consultării: În urma consultărilor succesive, baza de fundamentare a propunerii a fost îmbunătățită. Urmare a îmbunătățirii bazei de fundamentare, precum și a rezultatului consultărilor directe, obiectivele și variantele de soluționare propuse au fost redefinite astfel încât să se asigure un răspuns cât mai relevant problemelor care au condus la necesitatea inițierii politicii publice. De asemenea, rezultatul consultărilor directe a permis și realizarea unei evaluări mai realiste a fezabilității propunerilor înaintate cu titlu de variante de soluționare, respectiv de variantă recomandată.	

	• Asociația Producătorilor de Materiale de Construcții din România • Federația Patronală IMM • Sindicatul Universității Babeș-Bolyai Cluj-Napoca • Centrul pentru Resurse Civice • Asociația ProDemocrația Botoșani • Asociația Elizabeth • Breasla Constructorilor Iași		
Varianta de soluționare recomandată	Varianta 2 Prezentarea variantei Programul Național de Creștere a Competitivității Economice a Clusterelor Beneficii/riscuri Fiecare dintre cele 3 variante de soluționare prezentate a fost evaluată prin prisma 6 criterii distincte, varianta recomandată fiind selectată în urma corelării rezultatelor obținute, după cum urmează:	Termene preconizate de realizare Conform planului de acțiuni	Buget estimat 5.000.000 RON

	Criteriu de evaluare	Apreciere calitativă pe o scală de la 1 (=minim) la 3 (=maxim)				
	Costuri (financiare, de resurse umane, informaționale și de timp) – <i>varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 1</i>	3	2	1		
	Eficiență – <i>varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 3</i>	2	3	1		
	Eficacitate – <i>varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 3</i>	3	2	1		
	Fezabilitate administrativă – <i>varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 3</i>	1	2	3		
	Sustenabilitate – <i>varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 3</i>	3	2	1		

	<table border="1" data-bbox="447 191 1119 467"> <tr> <td data-bbox="447 191 884 467"> Riscuri generate de capacitatea de implementare a inițiatorului – varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 1 </td><td data-bbox="884 191 961 467">3</td><td data-bbox="961 191 1037 467">2</td><td data-bbox="1037 191 1119 467">1</td></tr> </table> <i>Varianta 1</i>, deși prezintă cel mai înalt nivel de eficiență și eficacitate, este discutabilă din perspectiva costurilor implicate, fezabilității administrative și riscurilor generate de capacitatea de implementare a inițiatorului. <i>Varianta 3</i>, deși prezintă nivelul cel mai redus de costuri de implementare și de riscuri generate de capacitatea de implementare a inițiatorului, respectiv nivelul cel mai ridicat de fezabilitate administrativă, este discutabilă din perspectiva eficienței, eficacității, și sustenabilității. Astfel, întrucât variantele 1 și 3 de soluționare sunt situate în egală măsură la extreme, ca variantă recomandată a fost selectată <i>varianta 2</i>, unde beneficiile (avantajele) considerate au fost: - Din punct de vedere al costurilor, acestea sunt în mare măsură exclusiv administrative, și preponde-	Riscuri generate de capacitatea de implementare a inițiatorului – varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 1	3	2	1		
Riscuri generate de capacitatea de implementare a inițiatorului – varianta ideală este cea marcată distinct și care corespunde valorii 1	3	2	1				

	rent (cel puțin pentru faza inițială, de creare a sistemului și a mecanismelor-suport) generate la inițiator. - Raportat la costuri, deși nu se situează la nivelul maxim în ceea ce privește eficacitatea, fezabilitatea administrativă și sustenabilitatea, măsurile preconizate sunt considerate de natură a conduce la atingerea scopului propunerii odată cu trecerea perioadei de acomodare la noul sistem, la îndeplinirea obiectivelor odată cu finalizarea fiecăreia dintre etapele intermediare și la rezolvarea, într-o măsură relevantă, a problemelor identificate. De menționat este și faptul că în situația preluării recomandărilor privind inițierea unei actualizări corespunzătoare a cadrului normativ și insituțional aferent conduitei personalului contractual, calitatea rezultatelor preconizate va fi substanțial și direct proporțional îmbunătățită. - Prin prisma experienței de reglementare, monitorizare și evaluare DPIC deține expertiza și competențele necesare atât modificării cadrului general privind normele metodologice ale programului și		
--	--	--	--

	completării cadrului normativ și procedural subsecvent, cât și acordării de coordonare și suport în implementare corectă a noilor reguli Impact detaliat <i>Din punct de vedere al resurselor bugetare,</i> implementarea prezentei variante implică finanțarea de activități atât pe termen scurt (12 luni, pentru parcurgerea tuturor etapelor corespunzătoare creării și implementării unui nou program), cât și pe termen mediu și lung (în perioada post-implementare, când se așteaptă ca Ministerul Economiei să susțină, în mod similar sistemului actual, din resurse proprii, atât activitățile de finanțare, cât și activitățile-suport destinate monitorizării și evaluării proiectelor depuse, iar pe de altă parte, a beneficiarilor activităților). Într-o fază inițială, circa 98% din costurile aferente fundamentării procesului decizional, respectiv organizării și derulării formărilor și informărilor pe categorii de grupuri-țintă vor fi acoperite din fonduri special prevăzute în acest scop. Ulterior, sumele aferente cheltuieli-		
--	--	--	--

	lor bugetare vor fi calculate și incluse în bugetele autorităților responsabile cu implementarea noilor dispoziții, o estimare la nivel general apreciind că eventualele diferențe de costuri față de cheltuielile actuale pot fi acoperite, pornind de la premisa eficientizării laturii de prevenție în domeniul supus discuției, de diferențele generate de cheltuielile administrative mai mici cu finanțarea cercetărilor administrative având ca obiect sesizări privind nerespectarea normelor de conduită. Pe cale de consecință, concluzia care se impune este aceea că implementarea variantei nu va genera costuri suplimentare relevante pentru administrația publică în ansamblul său. <i>În plan social</i>, pornind de la cele menționate în cadrul secțiunii dedicate prezentării variantelor de soluționare, inițiativa se preconizează a conduce la o dezvoltare a relației parteneriale din piață prin intermediul structurilor moderne de sprijin a afacerilor care să vizeze în special consolidarea cercetării și inovării, a infrastructurii și a capacităților de dezvoltare a excelenței în activitatea clusterelor, a promovării centrelor de competență.		
--	---	--	--

	De asemenea, preocuparea întreprinderilor partenere și a entităților de management a clusterelor pentru dezvoltarea de legături și sinergii între firme, centrele de cercetare și dezvoltare și învățământul superior, în special promovarea investițiilor în dezvoltarea de produse și de servicii, transferul de tehnologii, inovarea socială, eco-inovarea și aplicațiile de servicii publice, stimularea cererii, crearea de rețele și de grupuri și inovarea deschisă prin specializarea inteligentă, precum și sprijinirea activităților de cercetare tehnologică și aplicată, liniilor-pilot, acțiunilor de validare precoce a produselor, capacităților de producție, în special în domeniul tehnologiilor generice esențiale și difuzării tehnologiilor de uz general. Realizarea unor proiecte de succes în domeniile inovării sau a digitalizării, poate conduce inclusiv la creșterea numărului de colaborări și schimb de bune practici între mediul de business și cel universitar sau de cercetare. Nu în ultimul rând, trebuie subliniată și efectul în privința unei orientări mai pronunțate către beneficiar/clustere, ceea ce se presupune, de asemenea, a conduce pe termen mediu și lung la o îmbunătățire		
--	---	--	--

	semnificativă a imaginii administrației și serviciilor publice, precum și a modalităților de percepție a relaționării dintre Ministerul Economiei și mediul economic (în sens restrâns), respectiv dintre autoritățile publice și public (în sens larg). Grupuri vizate Implementarea prezentei variante de politică publică vizează: • <i>Entitățile de management ale clusterelor/polilor de competitivitate</i> • <i>Mediul de afaceri</i>, ca beneficiari ai unui ecosistem facilitator al inovării și dezvoltării tehnologice, cu oportunități de internaționalizare și promovarea unor modele de business care să încurajeze scalarea afacerilor. • Autoritățile și instituțiile publice cu responsabilități stabilite prin lege pentru implementarea politicilor subsecvente strategiilor de specializare inteligentă, inovării, cercetării și dezvoltării tehnologice.		
--	--	--	--

	• cetățenii, ca beneficiari ai serviciilor publice, prin raportare la rolul administrației publice și al serviciilor publice, aceștia vor constitui, la finalul implementării, beneficiarii finali ai atingerii scopului propunerii de politică publică. Modalități și termene de monitorizare/evaluare Implementarea propunerii de politică publică va fi monitorizată/evaluată după cum urmează: - în primele 24 luni de la demararea activităților, pe baza procedurilor specifice corespunzătoare sistemului de monitorizare/evaluare a implementării proiectelor finanțate din fonduri europene; - anual, pe baza sistemului de monitorizare a implementării Strategiei Naționale pentru Competitivitate pentru perioada 2014-2020. Rezultatele și concluziile evaluării finale se vor obține prin analiza comparativă, la momente succesive, a datelor și informațiilor specifice fiecăruia dintre cele 2 sisteme de monitorizare indicate.		
--	--	--	--

	Indicatori de performanță Conform particularităților fiecăruia dintre sistemele de monitorizare indicate, indicatorii urmăriți vor fi: <table><tr><td><i>Sistem de monitorizare utilizat ca termen de referință</i></td><td><i>Indicatori</i></td></tr><tr><td>Sistemul de monitorizare a implementării Programului Național de creștere a competitivității economice a clusterelor</td><td> - cifra de afaceri agregată a întreprinderilor din cluster; - volumul agregat al vânzărilor întreprinderilor din cluster; - volumul agregat al exporturilor întreprinderilor din cluister; - număr de întreprinderi membre ale clusterului; - număr de noi produse - bunuri sau servicii - procese introduse pe piață de membrii clusterului; - laboratoare CD modernizate ca urmare a proiectului; </td></tr></table>	<i>Sistem de monitorizare utilizat ca termen de referință</i>	<i>Indicatori</i>	Sistemul de monitorizare a implementării Programului Național de creștere a competitivității economice a clusterelor	- cifra de afaceri agregată a întreprinderilor din cluster; - volumul agregat al vânzărilor întreprinderilor din cluster; - volumul agregat al exporturilor întreprinderilor din cluister; - număr de întreprinderi membre ale clusterului; - număr de noi produse - bunuri sau servicii - procese introduse pe piață de membrii clusterului; - laboratoare CD modernizate ca urmare a proiectului;		
<i>Sistem de monitorizare utilizat ca termen de referință</i>	<i>Indicatori</i>						
Sistemul de monitorizare a implementării Programului Național de creștere a competitivității economice a clusterelor	- cifra de afaceri agregată a întreprinderilor din cluster; - volumul agregat al vânzărilor întreprinderilor din cluster; - volumul agregat al exporturilor întreprinderilor din cluister; - număr de întreprinderi membre ale clusterului; - număr de noi produse - bunuri sau servicii - procese introduse pe piață de membrii clusterului; - laboratoare CD modernizate ca urmare a proiectului;						

		- laboratoare CD nou create prin proiect; - număr de locuri de muncă pentru cercetători create sau menținute la membrii clusterului prin proiect; - număr de întreprinderi membre ale clusterului care au accesat facilitățile comune CD realizate prin proiect; - Numărul verigilor din componența lanțurilor de valoare naționale (nivel min. = 2); - Număr de clustere care prezintă un lanț de valoare integral; - Valoarea investițiilor în CDI în cluster - Creșterea cifrei de afaceri și a exporturilor la nivel de cluster - Număr de clustere care au beneficiat de susținere financiară;		
--	--	--	--	--

		- număr activități de internaționalizare, colaborare trans-frontalieră; - gradul de - număr servicii de asistență tehnică pentru entitățile de management ale clusterelor (consultanță, training, excelență în management);		
--	--	---	--	--

MĂSURI POST-ADOPTARE

Activitate necesară implementării	Termen de realizare	Responsabil	Buget	Rezultate	Raport de monitorizare	Raport de evaluare
<i>Modificarea HG nr 1510/2008 prin intermediul unui nou HG privind aprobarea Mecanismului de acordare a sprijinului financiar de la bugetul de stat prin Programul de creștere a competitivității economice a clusterelor</i>	12 de luni	Ministerul Economiei prin DPIC	Conform sumelor prevăzute anual în bugetul dedicat al Ministerului Economiei	- Evaluarea implementării Programului de creștere a competitivității produselor industriale 1 analiză a nevoilor de reglementare 1 proiect de act normativ de modificare și completare a HG 1510/2008	Raport semestrial	Raport final
<i>Ordin al ministrului economiei pentru aprobarea schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat pentru implementarea Programului de creștere a competitivității economice a clusterelor</i>	12 luni începând cu data adoptării propunerii de politică publică	Ministerul Economiei prin DPIC	Conform sumelor prevăzute anual în bugetul dedicat al Ministerului Economiei	1 proiect de Ordin al ministrului economiei pentru aprobarea schemei de ajutor de minimis	Raport semestrial	Raport anual

Crearea sau, după caz, modificarea mecanismelor-suport de aplicare a noului cadru normativ (criterii de eligibilitate ale solicitanților, Comisia de evaluare și selecția proiectelor)	12 luni începând cu data intrării în vigoare a cadrului normativ general aplicabil				Raport semestrial	Raport anual
Monitorizarea aplicării cadrului normativ modificat și completat, și a mecanismelor-suport asociate	Permanent, până la finalul anului 2021	DPIC Ministerul Economiei		- 6 rapoarte semestriale de monitorizare a implementării programului - 2 rapoarte anuale privind eficiența și eficacitatea programului	Raport semestrial	Raport anual
Evaluarea implementării politicii publice	Semestrul II 2021	DPIC Ministerul Economiei		- 1 raport de evaluare, conținând analiza principalelor modificări efectiv realizate, rezultatele obținute până la data evaluării prin raportare la scopul și obiectivele politicii publice, precum și eventuale propuneri de îmbunătățire ulterioară a sistemului	-	Septembrie 2016